

**Angående byggnadsminnesförklaring av två gatuhus på
Boktryckaren 3 i Eksjö**

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) gatuhuset utefter Nygatan på Boktryckaren 3 i Eksjö för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
3. Fastigheten får inte utan Länsstyrelsens tillstånd ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Länsstyrelsen beslutar att gatuhuset utefter Färgaregatan på Boktryckaren 3 inte skall förklaras för byggnadsminne.

BAKGRUND M M

Länsstyrelsen väckte den 15 december 1992 frågan om byggnadsminnesförklaring av bl.a. två gatuhus på Boktryckaren 3 i Eksjö.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Fastigheten är bebyggd med två gatuhus samt ett uthus på bakgården.

Gatuhuset utmed Nygatan är uppfört av timmer i två våningar med en tillbyggnad mot väster. Bottenvåningen har mot gatan grön liggande spontpanel och tvåluftsfönster med sex rutor i varje båge. Övervåningen har mot gatan grön locklistpanel och treluftsfönster med två spröjsar i varje båge. Gårdsfasaden har faluröd locklistpanel och fönster av olika slag. Fönstrens foder är släta. Mot gatan finns två sentida dörrar. Byggnadens tak, som är ett sadeltak, är belagt med tvåkupiga betongpannor. Byggnaden vilar på en putsad stensockel.

Gatuhuset utmed Färgaregatan är uppfört i två och en halv våning, troligen av tegel. Fasaden utgörs av blå puts mot gatan och lockpanel mot gården. Byggnadens fönster är av treluftstyp med två vertikala poster. Mot gatan finns tre balkonger. Byggnadens sadeltak är belagt med tvåkupiga tegelpannor. Byggnaden vilar på en putsad stensockel.

På bakgården finns ett sentida skjul.

Byggnaden utefter Nygatan härrör sannolikt från 1700-talet. Fasaden hade tidigare skyltfönster som emellertid togs bort omkring 1980. Invändigt är byggnaden höggradigt förändrad i sen tid.

Gatuhuset utmed Färgaregatan ritades av byggmästaren J W Lundberg 1935 och försågs med brädfodring mot gården omkring 1980.

Det område inom vilket byggnaden är belägen har av Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen ansetts vara ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde enligt 3 kap 1 § KML.

Vid Länsstyrelsens preliminära bedömning har förutsättning för byggnadsminnesförklaring av de två byggnaderna synts föreligga. Därför har Länsstyrelsen den 27 januari 1993 upprättat förslag till skyddsföreskrifter avseende de två byggnaderna.

Eksjö kommun har tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Fastighetens ägare AB K J Glaés Rörledningsfirma, Eksjö, har i yttrande godkänt en byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 13 maj 1993 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring av gatuhuset utmed Nygatan, men avstyrkt en byggnadsminnesförklaring av gatuhuset utmed Färgaregatan.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen

märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av staten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan därav är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller
2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten, är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Gatuhuset utmed Nygatan är exteriört ett delvis välbevarat exempel på ett boningshus i trä och byggnaden har därför ett kulturhistoriskt värde. Gatuhuset utmed Färgaregatan är ett tidstypiskt boningshus från 1930-talet med välbevarad exteriör och byggnaden har därför ett kulturhistoriskt värde. Ingen av de två byggnaderna kan emellertid sägas vara synnerligen märklig enligt nyss nämnt lagrum.

Gatuhuset av trä utmed Nygatan ingår dock som ett betydelsefullt element i stadsmiljön norr om Stora Torget. Denna miljö omfattar bl.a. en ytterst välbevarad trähusbebyggelse inom den senmedeltida stadsplanen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning får miljön i den aktuella delen av Eksjö stadskärna anses utgöra ett sådant bebyggelseområde som avses i lagrummet. Skäl föreligger därför för att förklara gatuhuset utmed Nygatan, såsom ingående i detta område, för byggnadsminne.

Gatuhuset utmed Färgaregatan kan emellertid inte sägas bidra till det aktuella bebyggelseområdets helhetskaraktär, som man vill bevara. Byggnaden skall därför inte förklaras för byggnadsminne.

För gatuhusets utmed Nygatan bevarande skall det av Länsstyrelsen den 27 januari 1993 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla vad avser skydd av gatuhuset utmed Nygatan och den omkringliggande tomten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förekommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna och vårderna av det omkringliggande området.

Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Kammarrätten genom **skrivelse till Länsstyrelsen** - se bilaga (formulär 1).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och byrådirektör Anders Franzén varit föredragande, har även bitr. länsarkitekt Niklas Aronsson, förste länsassessor Claes von Sydow och länsantikvarie Per-Olof Ringquist deltagit.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, delg.kv., laga kraftbevis
Länsmuseet
Eksjö kommun
Inskrivningsmyndigheten, laga kraftbevis
Kulturmiljöenheten
CvS